

Geçmişten Günümüze Urfa'da Müzik

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Abdullah EKİNCİ

Prof. Dr. Ekrem BEKTAŞ

Prof. Dr. Hüseyin AKPINAR

Prof. Dr. Mehmet ÖNAL

Prof. Dr. Oğuz Ozan BİLEN

Doç. Dr. Ahmet Suat KARAHAN

Doç. Dr. Gökhan YALÇIN

Doç. Dr. Mahmut KAYA

Dr. Öğr. Üyesi Cihan TABAK

Dr. Öğr. Üyesi Elçin ERGİN

Dr. Öğr. Üyesi Ozan BALDAN

Dr. Öğr. Üyesi Ömür Arda AYDIN

Dr. Öğr. Üyesi Taner TOPALOĞLU

Öğr. Gör. Celal ŞAHİN

Öğr. Gör. Güllü ÖZTÜRK

Öğr. Gör. Murat BİRER

Öğr. Gör. Zeki Fırat DEMİRCİ

İmtiyaz Sahibi / Publisher • Yaşar Hız
Genel Yayın Yönetmeni / Editor in Chief • Eda Altunel
Kapak & İç Tasarım / Cover & Interior Design • Gece Kitaplığı

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Kültür ve Turizm Daire Başkanlığı Yayınları
Şehir Kitaplığı Dizisi 47

Genel Yayın Koordinatörü
Mehmet Emin ÖZÇINAR

Yayın Koordinatörleri
Suphi ÇİÇEK
Ahmet DAĞLAR
C. Azzat BİRİNCİ

“Yazıların hukuki sorumluluğu yazarlara aittir.”

Kitabın tüm hakları Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesine aittir.
Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz ve izinsiz çoğaltılamaz

Birinci Basım / First Edition • © ARALIK 2019

ISBN • 978-625-7976-69-5

© copyright

Bu kitabın yayın hakkı Gece Kitaplığı'na aittir.
Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, izin
almadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

The right to publish this book belongs to Gece Kitaplığı.
Citation can not be shown without the source, reproduced in any way
without permission.

Gece Kitaplığı / Gece Publishing
Türkiye Adres / Turkey Address: Kızılay Mah. Fevzi Çakmak 1. Sokak
Ümit Apt. No: 22/A Çankaya / Ankara / TR
Telefon / Phone: +90 312 384 80 40
web: www.gecekitapligi.com
e-mail: gecekitapligi@gmail.com

Baskı & Cilt / Printing & Volume
Sertifika / Certificate No: 47083

ŞANLIURFA MÜZİK KÜLTÜRÜ BİBLİYOGRAFYA ÇALIŞMASI

Olcay MUSLU GARDNER*

GİRİŞ

Müzik kültürüne gerek bilimsel yayınları ile gerek besteleri ile yıllardır katkıda bulunan, kültür liderleri ve/veya gelenek taşıyıcıları; bibliyografya çalışmalarının ortaya çıkmasında büyük role sahiptirler. Bir toplumun sahip olduğu en değerli varlıklardan biri kültür liderleridir ve sürdürülebilirlik, bir toplumun hedeflerine ulaşmasında önemli rol oynayan liderler gerektirir. Robbins ve Judge'a göre, liderlik; geleceğin vizyonunu geliştirerek ve başkalarına ilham vererek toplumun hedeflerine ulaşmasında ve engelleri aşmasında yönlendiricidir (Robbins, Judge, 2011; 410). Şanlıurfa/Urfa müzik kültürüne senelerdir katkıda bulunan çok değerli araştırmacılar, müzisyenler, derlemeciler, kültür sanat hayatına verdikleri desteklerle, yayınlar ve albümleri ile genç kuşaklara ilham olmaktadır. Yusuf Ziya Demircioğlu'nun başkanlığındaki Dar'ül Elhan Heyeti'nin (1926), Muzaffer Sarısözen'in (1938), Osman Özsoy'un (1940-1950), Fikret Otyam ve İlhan Başgöz'ün (1953-1963), Fatih Yükselmiş'in (1963), Yaşar Doruk'un (1976), Mehmet Avni Özbek'in (1970-2000), Abuzer Akbıyık, S. Sabri Kürkçüoğlu, Osman Güzelgöz'ün (1980-2000) gerçekleştirdikleri derleme ve notaya alım (türkü ve çiftelerin) çalışmaları, Urfa halk musikisine ve musiki kültürünün üretimine eşsiz katkı sağlamıştır (Altıngöz, 2011; 29). Gazellerin 'piri' Kazancı Bedih (Yoluk), Kel Hamza (Hamza Şenses), Demir İzzet, Mahmut Güzelgöz (Tenekeci Mahmut), Şükrü Hafız, hoyrat türkülerinin ustası Mukim Tahir, Halil Hafız, Bekçi Bakır gibi eserleri ile ölümsüzleşen isimler Şanlıurfa'nın önemli kültür hazineleri ve liderleri olmuşlardır. Değerli folklor araştırmacısı ve besteci Abdullah Balak, çalışmamız sırasında yaptığımız görüşmede; kültürel sürdürülebilirlik ilkesinin liderliğe dayandığını belirterek, şunları eklemektedir:

"Halk her zaman bir lider istiyor. Kendilerini feda eden insanlara ihtiyaçları var. 1968'den beri Urfa halk kültürünü (halk müziği ve dansı) destekledim; Harran Üniversitesi'nde müzik bölümü kurdum ve birçok öğretmen yetiştirdim. Lider, yerel topluluk şekillerini etkileme ve ilham verme rolünü yönlendirir ve topluluğun itici gücü haline gelir. Örneğin; bu yıl Urfa Halk Müziği Araştırma ve Derleme Çalışması Şükrü Üzümcü ve Feridun Yüzgen liderliğinde gerçekleştirildi. Bu projenin her üyesi kendi alanlarının lideridir ve bu liderler kültürümüzü canlı tutar" (Kişisel Görüşme, Abdullah, Balak, 12 Mart, 2015).

Şanlıurfa'da kültür liderleri ve kültür taşıyıcıları tarafından sürdürülegelen geleneksel sıra geceleri aynı zamanda sıra gezme ya da sıra gezmesi olarak da bilinmektedir. Duygulu; sıra gecelerini Türk Halk Müziği Sözlüğünde şu şekilde tarif etmektedir. "Katılımcıların belirli aralıklarla, sırayla düzenledikleri müzik, dans, yemek öğeleriyle bezeli sohbet toplantısı. Bu toplantılar erkekler arasında ve gece yapılır. Sıra gezmeleri, yalnızca bir sosyal etkinlik olarak görülmemelidir. Bu toplantılarda geleneksel kültürün tüm öğelerinin aktarımı, kültürün yeniden biçimlendirilmesi, ahlak ve din önemli bir yer tutar." (Duygulu, 2014; 393). İlave olarak; Kürkçüoğlu'nun sıra geceleri ile ilgili verdiği detaylı bilgiler de önemlidir:

"Genellikle kış gecelerinde, birbirine yakın yaş grubundaki arkadaş gruplarının, her hafta bir başka arkadaşın evinde olmak üzere, haftada bir akşam, belirli bir niteliğe ve düzene göre sıra ile yaptıkları toplantılara Şanlıurfa'da "sıra gecesini" denilmektedir. Genç yaşından itibaren sıra gecesine katılan Urfalı, bu gecelerde gelenek ve göreneklerini, müzik kültürünü, toplumsal yaşam kurallarını, saygıyı, hoşgörüyü ve dayanışmayı öğrenmektedir" (Kürkçüoğlu, 2004; para. 76).

Geleneksel sıra geceleri ile yurdumuzda ve yurt dışında tanınırlık kazanmış, yoğun bir musiki üretim merkezi olan Şanlıurfa bilimsel olarak tespit edilen 11.500 yıllık tarihi ile dünyanın en eski kentidir. Yeryüzünde kurulan yerleşim merkezinden ilki ve en önemlisidir. Göbeklitepe ve Balıklıgöl'de yapılan kazılarda bulunan bulgulara göre ise; Şanlıurfa'nın M.Ö. 9500 yıllık bir tarihe uzandığı tespit edilmiştir. Tarihte İpek Yolu üzerinde çok önemli bir kavşakta olması, çok çeşitli din, kültür ve medeniyetlere merkez olması dolayısıyla musikisi de çok geniş kaynaklardan beslenmiş ve bugünkü haklı ününe ulaşmıştır" (Altıngöz, 2011; 25). Şanlıurfa'nın geleneksel musiki kültürünün oluşması, gelişmesi ve gelecek kuşaklara aktarımında büyük payı olan gelenek taşıyıcıları; aynı zamanda musikinin kaynaklarını oluşturmada büyük sorumluluklar üstlenmektedirler. Gerek derleme çalışmaları ve bilimsel yayınlar ile, gerek ses-görüntü kayıtları ile oluşturulacak kaynaklar (makale, kitap, belgesel, ses kayıt v.s.), sadece Urfa kültürü için değil ülkemizin kültür hayatının devamlılığı için de elzemdir.

* Dr. Öğr. Üyesi. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Antakya Devlet Konservatuvarı. olcaygardner@mku.edu.tr

Birçoğu gönüllü kültür liderleri olan musiki araştırmacıları ve bilim insanlarının ürettiği bibliyografya çalışmaları ise; özellikle müzik alanındaki çalışmaları takip etmek adına çok önemlidir. Musiki bibliyografya çalışmaları;¹ belirli bir konu ile ilgili yayınlanan tüm eserlerin dökümünün sistematik bir şekilde yapılması ile ilgilidir. Konularına göre tasnif eden, sıralayan, türlerini belirten, araştırma ve incelemeye dayanan, bilimsel çalışmaları içeren müzik bibliyografyaları, Recep Uslu'nun *Müzikoloji ve Kaynakları* adlı eserinde de belirttiği gibi; “belirli bir konuda yayımlanan metinlerin dökümünü yapmak ve tanıtmak amacındadır”. (Uslu, 2006, sf; 34). Araştırmalar esnasında öncelikli olarak başvurulabilecek ilk kaynaklardan biri bibliyografyalardır. Ahmet Say'ın *Müzik Sözlüğü* eserinde musiki bibliyografyası; “musiki kitaplarının ya da notayla saptanmış olan bestelerin alfabetik sıralama içinde verilmiş listesi” olarak tarif edilmiştir (Say, 2002; 70)². Basılı musiki eserlerinin tanıtıldığı ve/veya listelendiği müzik bibliyografya çalışmaları için bilimsel yayım organlarının faaliyet ve işlevselliği de önemlidir.

Yayımlarına 1948 yılında başlanan; çeşitli araştırma inceleme yazıları, musiki tarihi, makam, usul, form, çalgı, biyografi gibi konuların yanı sıra bibliyografya çalışmalarını da içeren “yayımlar günümüzde de süren en uzun ömürlü musiki dergisi” *Musiki Mecmuası*, musiki bibliyografyası alanında faydalanabilecek önemli dergilerdendir (Özcan, 2006; 263-264). Özel şahıs koleksiyonları da bu alanda öneme sahiptir. Bunlardan biri; Osmanlı ve Cumhuriyet dönemine ait Osmanlıca, Fransızca, İngilizce, Rusça gibi 29 farklı dilde yazılmış yaklaşık 30.000 ciltlik kitap koleksiyonu ve musiki kaynakları ile Mustafa Hakkı Yeşil'in Kütahya Kütüphanesi'ne bağışlanan arşivdir (Baloğlu, 2015; 7). Yeşil; dönemin ilk bibliyografik çalışmasını yapan kişi olarak kabul edilmektedir.

Karahasanoğlu ve Yavuz'un hazırladığı *Musikide Araştırma Yöntemleri* eserinde, Türkiye'de yayınlanmış Türkçe ve yabancı dillerdeki kitaplar için başvurulabilecek ‘Türkiye Bibliyografyası’ ve çeşitli makaleler, eleştiri, tanıtım yazıları, konferans, sempozyum bildirilerini içeren ‘Türkiye Makaleler Bibliyografyası’ olarak iki temel kaynak işaret edilmektedir (Karahasanoğlu, Yavuz, 2016; 30). Türk müziği alanındaki bibliyografya çalışmaları,³ musiki bilimi alanındaki sınırlı bazen de imkân dışı koşullar düşünüldüğünde musiki araştırmacıları için önemli sayılan eserlerin bir arada görülebilmesi ve doğru yönde araştırmaların yapılabilmesi için önemli bir role sahiptir.

Terim olarak Yunanca “Biblion”, Fransızca “Pibliographie” kelimelerinden gelen bibliyografyalar, Ergen'in tarifi ile üç ana başlıkta sınıflandırılmaktadır.

1. Zamana Göre Bibliyografyalar: Tamamlanmış bibliyografya, Periyodik Bibliyografya.
2. Kapsamına Göre Bibliyografyalar: Milli bibliyografya, Milletler arası bibliyografya, Genel bibliyografya, Özel bibliyografyalar, Şahıs Bibliyografyaları, Yer bibliyografyaları.
3. Tertip Edilişlerine Göre Bibliyografyalar: Alfabetik bibliyografya, Sistematik bibliyografya, Kronolojik bibliyografya. (Ergen, 1994; XIII-XV).

Sistematik ve tarama yöntemi kullanarak gerçekleştirdiğimiz çalışmamızda, Şanlıurfa/Urfa musiki kültürünü içeren yayınlar, konularına göre gruplandırılarak tanzim edilmiş, erişilebilen eserlere yer verilmiştir.

Kütüphane kaynakları, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi portalı, dergiler, yerel ya da uluslararası müzikoloji veri tabanları, Şanlıurfa Vakfı Yayınları, Şanlıurfa/Urfa müziği bibliyografya çalışmamızda, ilgili kaynaklara ulaşmamızdaki araştırma alanlarını oluşturmuştur. Erişime açık olmayan veri tabanları, elektronik hakemli dergi yayınları, lisansüstü tezleri, çalışmamızın kapsamının genişletilebilmesinde sınırlandırıcı olmuştur. Çalışmamızda Şanlıurfa/Urfa müzik kültürü üzerine hazırlanmış, kitap, elektronik yayınlar, Türkçe İngilizce makaleler, süreli dergi, ansiklopedi, sözlük ve lisansüstü tez çalışmalarına yer verilmiştir. Şanlıurfa/Urfa müziği özelinde ulusal ve uluslararası kaynak taraması metodu ile gerçekleştirilen ilk bibliyografya çalışması olması nedeni ile bu çalışma ayrıca bir öneme sahiptir. Şanlıurfa/Urfa musiki ile ilgili çalışmalar yürüten araştırmacıların yararlanabileceği ve müzik bibliyografya çalışmalarına katkı sağlayan bir kaynak olması temennimizdir. Tasnif edilen kaynaklar, konu başlıklarına göre sırası ile şöyledir:

¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz.(Uslu, 2006; 36-41).

² Say; *Müzik Sözlüğü* eserinde müzik bibliyografyalarını, orkestra eserleri, oda müziği eserleri, yaylı çalgılar için, ahşap üfleme, bakır üfleme, piyano için, org için, gitar, arp, vurmali çalgılar için eserler bibliyografyası ve müzikbilim bibliyografyası şeklinde listelendirmiş, Türkiye'deki bibliyografya çalışmalarının yayın anlamında 1928-1938 yılları arasında Maarif Vekaleti Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü tarafından başlatıldığına işaret etmiştir (Say, 2002; 72).

³ Bunlardan birkaçı şu şekildedir: 1- Borrel, Eugene. (2004). *Yirminci Yüzyılda Türk Musiki Bibliyografyasına Katkı*. Çev. İlhami Gökçen. Folklor/Edebiyat. 10/38. 2-Yeşil, Mustafa. (1966). *Türk Musikisi İçin Bir Bibliyografya*. Musiki Mecmuası. 18/221. 3- Arseven, Veysel (1969). *Açıklamalı Türk Halk Müziği Kitap ve Makaleler Bibliyografyası*.4- Kip, Tarık, Nusret. (1978). Türkiye'de Müzik Yayınları 1928-1976. 5- Akdoğu, Onur. (1989). *Türk Müziği Bibliyografyası*. 6- Ergen, M. Salih. (1994). *Türkiye Müzik Bibliyografyası Kitaplar-Notalar...v.b.* (Bknz. Ağaoglu, 2011).

A-Kitaplar

- 1- Abac, Tahir. (1999). *Bir Zamanlar Anadolu'da*. İletişim Yayınları.
- 2- Açıanal, Hasan. (1997). *Urfa Tarihi*. No: 17. 1. Basım. Ankara: Şurkav Yayınları.
- 3- Akbıyık, Abuzer, Turhan, Salih; Kürkçü, Sabri. (1999). *Şanlıurfa Halk Müziği*. Ankara: Şanlıurfa Valiliği Kültür Yayınları.
- 4- Akbıyık, Abuzer, Turhan, Salih; Kürkçüoğlu, Sabri; Güzelgöz Osman, Dökmetaş, Kubilay. (1999). *Notalarıyla Türkülerimiz ve Hikayeleri*. Alfa Yayınları.
- 5- Akbıyık, Abuzer. (2011). *Urfalı Cemil Cankat, Ahmet Cankat*. İstanbul: FRS Matbaacılık.
- 6- Akpınar, Hüseyin. (2011). *Şanlıurfa'da Dinî Mûsikî*, Ankara: Yayınevi.
- 7- Akpınar, Hüseyin. (2014). *Urfa'da Mevlid ve İlahîler*, Ankara: Şanlıurfa Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- 8- Akpınar, Hüseyin; Çuhadaroğlu, Osman. (2018). *Urfalı Mûsikîşinaslar*, Gaziantep: Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.
- 9- Aktan Müge Yılmaz. (2012). *Urfa Sıra Geceleri Geleneksel Bir Sohbet Toplantısı*. Ankara: Grafiker.
- 10- Altınay, Reyhan. (2004). *Cumhuriyet Döneminde Türk Halk Müziği: (Kitaplar, Makaleler, Nota Yayınları)*. İzmir: Meta Basım.
- 11- Altıngöz, İ. Halil; Karadağlı, Bakır; Yüzgen, Feridun. (2008). *Urfalı Bestekarlar*. Şanlıurfa: Şanlıurfa Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- 12- Altıngöz, İ. Halil. (2017). *Dâru'l Elhân (İstanbul Belediye Konservatuvarı) 1926 Yılı Derlemelerinde Urfa Türküleri*. Şanlıurfa İli Kültür Eğitim ve Araştırma Vakfı Yayınları.
- 13- Artun, Erman. (2008). *Aşıklık Geleneği ve Aşık Edebiyatı*. Kitabevi.
- 14- Atakurt, Mithat. (1951). *Urfa Folkloründen Bir Demet*. Ankara: II. Erkek Sanat Enstitüsü Matbaacılık Bölümü.
- 15- Ataman, Adnan; Şenel, Süleyman. (2009). *Bu Toprağın Sesi; Halk Musikimiz*. İstanbul: Türk Edebiyat Vakfı Yayınları.
- 16- Atılğan, Halil. (2001). *Harran'da Bir Türkmen Köyü: Kısas: tarihçe-kültür-saz-söz ustaları-aşıklar-deyişler-türküleri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı.
- 17- Aydın, Necati. (2008). *Urfa Türküleri ve Öyküleri*. Eds. Mehmet Sait Rizvanoğlu, Aydın Aslan. Şanlıurfa: Şanlıurfa Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayınları.
- 18- Bayrak. Mehmet. (2014). *Eşkıyalık ve Eşkıya Türküleri Sosyal İsyancılık Geleneği ve ol klor*. Özge Yayınları.
- 19- Cenikoğlu, G. Tarıman. (1999). *Akşehir'de Sıra Yarenleri*. Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.
- 20- Doruk, Yaşar. (1977). *Urfa'dan Derlenmiş Türküler ve Oyun Havaları*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları Milli Folklor Araştırma Dairesi.
- 21- Düşmez, Hanifi. (1995). *Öyküleriyle Urfa Türküleri*. Kalirü Yayınları.
- 22- Ergin, M. Emin. (1947). *Urfa ol kloründe Düşün*. Urfa: Harran Kitabevi.
- 23- Ergin, Emin. (2009). *Şanlıurfa Halk Kültürü-Seçmeler, Derlemeler*. Elif Matbaası.
- 24- Fidan, Süleyman. (2017). *Aşıklık Geleneği ve Medya Endüstrisi Geleneksel Müziğin Medyadaki Serüveni*. Grafiker Yayınları.
- 25- Karakaş, Mahmut. (2012). *Cumhuriyet Öncesi Şanlıurfa'da Kültür ve Eğitim*. Konya: Şanlıurfa Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- 26- Karakaş Mahmut. (2017). *Urfa'da Tasavvuf İzleri*. ŞURKAV. Şanlıurfa İli Kültür Eğitim ve Araştırma Vakfı Yayınları.
- 27- Kürkçüoğlu Sabri, (1991). *H. İbrahim Konulu Yeni Besteler*. ŞURKAV. Şanlıurfa İli Kültür Eğitim ve Araştırma Vakfı Yayınları.
- 28- Kürkçüoğlu, S. Sabri, Akbıyık, Abuzer, (2011). *Şanlıurfa'da Saz ve Söz Ustası Kısaslı Aşık Sefâi (Mehmet Acet)*. ŞURKAV. Şanlıurfa İli Kültür Eğitim ve Araştırma Vakfı Yayınları.
- 29- Kürçükoğlu, S. Sabri. (2017). *Şanlıurfa Sıra Gecesi Geleneği ve Türküleri*. Şanlıurfa İli Kültür Eğitim ve Araştırma Vakfı Yayınları.

- 30- Küçük, Yasin. (2017). *Dâru'l Elhan Külliyyetında Urfa Türküleri*. Ed. Hüseyin Akpınar. Şanlıurfa: Elif Matbaası.
- 31- Özbek, Mehmet. (1975). *Folklor ve Türkülerimiz*. Ötüken Neşriyat.
- 32- Özbek, Mehmet. (2009). *Türkülerin Dili*. Ötüken Yayınları.
- 33- Özbek, Mehmet Avni. (2013). *Urfa Türkülerinin Dil ve Anlatım Özellikleri*. Şanlıurfa Belediyesi. Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Yayınları.
- 34- Özdem, Filiz. (2002). *Uygarlıklar Kapısı Urfa*. (Orijinali Indiana Üniversitesi). Yapı Kredi Yayınları.
- 35- Ragıp, Mahmut. (1939). *Şarkî Anadolu Türkü ve Oyunları*. İstanbul Konservatuvarı Neşriyatından, Kitap: 2, İstanbul: Evkaf Matbaası.
- 36- Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi. (2017). *Türkiye'nin En Büyük Açık Hava Müzesi Şanlıurfa ve Müzeleri*. Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi.
- 37- Terzi, Cihangir. (2015). *Türk Halk Müziğinde Metrik Yapı. Nota Örnekleriyle Ölçüler ve Düzm Sistematiği*. İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Yayınları:10
- 38- Üzümcü, Şükrü. (2016). *Urfa Halk Oyunları*. Eyyübiye Belediyesi Kültür Yayınları-2
- 39- Yükselmiş, Fatih. (1963). *Urfa Halk Türleri*. İstanbul: Çelikkilt Matbaası.

B-Elektronik Kitaplar

- 1- Akbıyık, Abuzer. (2009). *Şanlıurfa o İklorunun Kaynak Kişisi Tenekeci Mahmut Güzelgöz*. Şurkav, Şanlıurfa Kültür ve Sanat Vakfı.
- 2- Bayrak, Mehmet. (1996). *Öyküleriyle Halk Anlatı Türküleri: İnceleme, Antoloji*. The University of California.
- 3- Güven, Merdan. (2009). *Türküler Dile Geldi*. Ötüken.
- 4- Özbek, Meral. (2016). *Popüler Kültür ve Orhan Gencebay Arabeski*. İletişim Yayınları.
- 5- İstanbullu, Serenat; Vural, Feyzan Göher. (2017). *Sayısal Veriler Işığında Türkülerde Kadın*. Editör; Timur Vural. Konya: Eğitim Yayınevi.
- 6- Otyam, Fikret. (2005). *Gide gide. (Gezi Notları)*. Dost Yayınları.
- 7- Yakıcı, Ali. (2007). *Halk Şiirinde Türkü: Tanım, Tasnif, İnceleme, Metin*. Akçağ Yayınları.

C-Ansiklopediler

- 1- Öztuna, Yılmaz, (2006). *Müzik Ansiklopedisi*. Orient Yayınları.
- 2- Tanrıkorur, Barihüda. (2012). *Urfa Mevlevîhânesi. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, cilt: XLII, 175-177. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı
- 3- Say, Ahmet. (2005). *Müzik Ansiklopedisi*. İstanbul: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- 4- Urfa. (1984). *Yurt Ansiklopedisi*, X, 7367-7389.

D-Seyehatnameler

- 1- Evliyâ Çelebi. (1970). *Evliyâ Çelebi Seyhâtnâmesi (Çev. Zuhuri Danışman)*. Cilt V. İstanbul: Zuhuri Danışman Yayınevi.

E-Basılı Tebliğler

- 1- Akpınar, Hüseyin. (2007). “Mevlevî Mûsikîsi ve Şanlıurfa Örneği”, Uluslararası Mevlâna ve Mevlevîlik Sempozyumu Bildiri Kitabı (26-28 Ekim 2007, Şanlıurfa), İSBN: 978-605-89998-2-4, Şanlıurfa 2007.
- 2- Akpınar, Hüseyin. (2009). “Urfalı Bir Mûsikîşinâs: Nâbî”, Şair Nâbî Sempozyumu, (13-15 Kasım 2009, Şanlıurfa), İSBN: 978-975-8165-09-4, Şanlıurfa 2009.
- 3- Akpınar, Hüseyin. (2016). “Tarihten Günümüze Urfa'da Mûsikî Enstrümanları ve Kullanım Alanları”, I. Uluslararası İslâm Tarihi ve Medeniyetinde Şanlıurfa Sempozyumu (25-27 Mart 2016, Şanlıurfa), Tebliğler II, (İSBN: 978-975-8168-20-9), ss. 494-499, Ankara 2016.
- 4- Akpınar, Hüseyin. (2017). “Harran'da Mûsikî İzleri”, I. Uluslararası Hayat-ı Harranî Etkinlikleri ve I. Uluslararası İslâm Tarihi ve Medeniyetinde Harran Sempozyumu, (1-7 Mayıs 2017), Şanlıurfa 2017.

- 5- Kaya, Mahmut. (2015). *Bir Şehir Kültürü Olarak Şanlıurfa Sıra Gecesi Geleneği*. 3. Milletlerarası Şehir Tarihi Yazarları Kongresi, 573-584. Şanlıurfa: Türkiye Yazarlar Birliği Yayınları.
- 6- Öksüzöğlü, Osman; Özkan, M. Mercan. (2010). *Şanlıurfa Mevlevihanesi ve Şanlıurfa Mevlevihanesi'nde Yapılan Dini Mısiki İcralarının La Dini Musiki İcralarına Yansıması*. Dünyada Mevlâna İzleri. Bildiriler, ss; 395-411. Erişim: <http://akademik.semazen.net/Sempozyumlar/Dunyada-Mevlana-izleri-bildiriler/27.pdf> Erişim Tarihi: 01.11.2018
- 7- Palalı, İlhan. (2007). *Urfa Mevlevihanesi ve Urfa'da Mevlevilik*. Uluslararası Mevlâna ve Mevlevilik Sempozyumu Bildiriler, cilt. II, 373-379. Şanlıurfa: Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.

F-Sözlükler

- 1- Doğan, Mehmet. (1996). *Büyük Türkçe Sözlük*. İz Yayıncılık.
- 2- Duygulu, Melih. (2014). *Türk Halk Müziği Sözlüğü*. İstanbul: Pan Yayıncılık
- 3- Öcal, Mehmet M, Ergüler, Selahaddin E., Mizrak, Remzi, (2001). *Şanlıurfa Kültürü Sözlüğü*. ŞURKAV Şanlıurfa İli Kültür Eğitim ve Araştırma Vakfı Yayınları.
- 4- Özbek, Mehmet. (2014). *Türk Halk Müziği Terimleri*. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

G-Arşiv Belgeleri

- 1- Dâru'l Elhan. 1927. *Anadolu Halk Şarkıları, Defter – 5*. İstanbul: Evkaf-ı İslamiye Matbaası.
- 2- İstanbul Konservatuvarı Neşriyatından. 1931. Kitap: 14. Halk Türküleri. Evkaf Matbaası.
- 3- Konya Mevlânâ Müzesi Arşivi, zarf no. 50/3 (29 Kânunevvel 1327 tarihi kısa tarihçe hakkında mektup); zarf no. 50/4 (16 Teşrinievvel 1327 tarihli vâridât cetveli); zarf no. 68/44; zarf no. 68/45 (6 Kânunuevvel 1327 tarihli tamir keşfi ve haritası); zarf no. 90'da 12 belge.
- 4- TRT Nota Arşivi. Erişim Adresi: <http://www.notaarsivleri.com/arama.html?kelime=URFA> erişim tarihi: 05.11.2018
- 5- Türkiye Nota Yayınları. (1885-1974). Ankara: Ankara Devlet Konservatuvarı Kılavuz Yayınları.

H-Makaleler

- 1- Akbıyık, Abuzer. (1992). *Şanlıurfa olklorunda Sıra Gecesi Geleneği*, Araştırma yazısı, Haziran, İş Bankası Kültür Sanat Dergisi.
- 2- Akbıyık, Abuzer. (1996). *Şanlıurfa'da Çağdaş Mani ve Hoyratlar*, Bizim Urfa Dergisi, İstanbul.
- 3- Akbıyık, Abuzer. (1996). *Şanlıurfa ve Musiki*, Araştırma yazısı, Milli Folklor Dergisi, Sayı:29-30, Bahar-Yaz. Ankara.
- 4- Akbıyık, Abuzer. (1997). *Kazancı Bedih ve Urfa Müzik Belgeseli*, Biyografi, Bizim Urfa Dergisi, sayı:17. İstanbul.
- 5- Akbıyık, Abuzer. (2002). *Urfa'da Geleneksel Müzik ve Gazelhan Bekçi Bakır*, Motif Dergisi Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği yayını, Sayı:29 Nisan-Mayıs-Haziran Sayısı, İstanbul.
- 6- Duru, Yaşar. (2007). *Sıra Gecesi*. Şehir, Zaman, Mekan, İnsan Yazıları. Barla Basın Yayın S. 19.
- 7- Gülseren, Cemil. (1991). *Şanlıurfa'nın Sıra Geceleri ve Yatılı Kır Günleri*. İçel Kültür Dergisi. Sayı. 7.
- 8- Kaya, Mahmut. (2015). *Bir Şehir Kültürü Olarak Şanlıurfa Sıra Gecesi Geleneği*. (Ed. Mehmet Doğan). 3. Milletlerarası Şehir Tarihi Yazarlar Kongresi. Türkiye Yazarlar Birliği Yayınları. 56-13.
- 9- Kösemihalzâde, Mahmut R. (1932). *Urfa'nın Musiki Tarihindeki Mevkii*, Atsız Mecmua, Mart 1932, sy. 11, s. 272-277.
- 10- Kurtoğlu, Mehmet. (2017). *Aşkın ve Melâlin Şairi Yaşar Nezihe (Bükülmez)*. ŞURKAV Şanlıurfa Kültür Sanat Tarih ve Turizm Dergisi, Sayı 29: 7-14.

- 11- Kürkçüoğlu, A. Cihat. (1996). *Urfa Mevlevihânesi. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı 2: 303-310.
- 12- Macit, Muhsin. (2018). *Urfa Sıra Gecelerinde ve Musiki Meclislerinde Okunan Gazellerin İşlevi. Millî olklor Dergisi*, Sayı 87: 84-93.
- 13- Ünal, Nazmi. (1951). *Urfa'da Çıyrılan Birkaç Türkü*, S.20, Türk Folklor Araştırmaları Dergisi. sf. 316. İstanbul. Retrieved from: <https://www.akademikbakis.org/?sayfa=dergiayrinti&no=1250&icerik=turk-folklor-arastirmalari-dergisi-muzik-yazilari-bibliyografyasi&kategori=muzik>

I-Elektronik Türkçe Makaleler

- 1- Akbıyık, Abuzer. (2011). *Musiki Şehri'nden TRT "Şanlıurfa CD"si. Şanlıurfa Kültür Sanat Tarih ve Turizm Dergisi*. Sayı: 10, 12-14. Erişim: <http://www.surkav.org.tr/surkavdergi/surkav10.pdf>. Erişim Tarihi: 10.11.2018
- 2- Akpınar, Hüseyin. (2011). *Şanlıurfa'da Teravîh Musikisi. Şanlıurfa Kültür Sanat Tarih ve Turizm Dergisi*. Sayı: 10, 12-14. Erişim: <http://www.surkav.org.tr/surkavdergi/surkav10.pdf>. Erişim Tarihi: 10.11.2018
- 3- Aydın, Hilal. (2007). *Türkü İcrasında Yeni Bir Bağlam: Video Klipler*. Milli Folklor Dergisi. 19/75; 50-54. Erişim: <http://www.millifolklor.com>
- 4- Aslan, Ensar. (2015). *Ahi Örgütlerinden Urfa Sıra Gecesine Uzanan Bir Kültür Geleneği*. Ahi Evren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 1/1; 5-15. Erişim: <http://dergiprk.gov.tr/aeusbed/issue/1445/17428>
- 5- Altıngöz, İ. Halil. (2011). *Urfa Müziği Hakkında*. Şanlıurfa Kültür Sanat Tarih ve Turizm Dergisi. Sayı: 10, 12-14. Erişim: <http://www.surkav.org.tr/surkavdergi/surkav10.pdf>. Erişim Tarihi: 10.11.2018
- 6- Balak, Abdullah. (2011). *Urfalı Bestekar-Bedirhan Kırmızı*. Şanlıurfa Kültür Sanat Tarih ve Turizm Dergisi. Sayı: 10, 51-58. Erişim: <http://www.surkav.org.tr/surkavdergi/surkav10.pdf>. Erişim Tarihi: 10.11.2018
- 7- Bitmez, Mehmet. (2015). *Saray'dan 'Urfa Sıra Geceleri'ne*. Musiki Dergisi. Erişim: http://www.musikidergisi.com/haber-4182-saraydan_urfa_sira_gecelerine_musiki_gelenegi..._m_bitmez.html. Erişim tarihi: 5 Kasım 2018
- 8- Demir, Gonca. (2015). *Türk Halk Müziği one tik Notasyon Sistemi/THM N S Dialekt-Folklekt-Müzikolekt Özellikleri: Urfa Yöresi Örnekleme*. I. Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu/UES 2015, Nevşehir Hacıbektas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü ve Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, 28-30 Mayıs 2015, Nevşehir/Türkiye.
- 9- Eser, Gülşah. (2016). *Halkevleri'nde Güzel Sanatlar Çalışmaları: Urfa Halkevi Örneği*. Journal of International Social Research. Feb.2016, 9/42; 630-640.
- 10- Güler, Selahattin Eyyübi. (2011). *Urfalı Hacı Müslüm Hafız Efendi*. Şanlıurfa Kültür Sanat Tarih ve Turizm Dergisi. Sayı: 10, 51-58. Erişim: <http://www.surkav.org.tr/surkavdergi/surkav10.pdf>. Erişim Tarihi: 10.11.2018
- 11- Halvaşı, Bülent. (2017). *Koro Eğitimiinde Dil Varyasyonları ve Yöresel Dilin Etkileri*. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi. 6/3; 1881-1895. Erişim: www.dergipark.gov.tr
- 12- Karkın, Adnan, Metin. & Doğan, Mehmet, Sadık. (2016). *Türk Halk Müziğinde Askerlik, Kahramanlık ve Milli Mücadele Temalı Türkülerin Müzikal Analizleri Üzerine Bir Araştırma: Şanlıurfa Yöresi Örneği*. Inonu University Journal of Arts and Design, 6(14). 1-12. DOI: 10.16950/iüst.39167 Erişim: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/317775>
- 13- Kürkçüoğlu, S. Sabri; Akbıyık Abuzer. (t.y). *Şanlıurfa Halk Müziğine Genel Bir Bakış*. <http://www.turkuler.com/thm/sanliurfa.asp>
- 14- Kürkçüoğlu, S. Sabri. (2004). *Şanlıurfa Müzik Kültürü ve Kazancı Bedih Usta*. Türkü Sitesi. Erişim: <http://www.turkuler.com/yazi/sanliurfa.asp>

- 15- Kürkçüoğlu, S. Sabri. (2015). Halil Binbaşıoğlu (Ekmen) ve 46 Yıllık “Urfa Türküleri” Bant Kaydının Hikayesi. 8/22; 28-42. Şanlıurfa İl Kültür Sanat ve Araştırma VAKFI yayını. Erişim: <http://www.surkav.org.tr/surkavdergi/surkav21.pdf>. Erişim tarihi: 10.11.2018
- 16- Macit, Muhsin. (2010). *Urfa Sıra Gecelerinde ve Musiki Meclislerinde Okunan Gazellerin İşlevi*. Milli Folklor, II/ 87, 84-93. Erişim: www.millifolklor.com
- 17- Pınar, Mehmet; Özduygün, Yunus. (2016). *Urfa Halkevi ve Faaliyetleri. (1934-1951)*. Journal of International Social Research. 9/45; 870-881.
- 18- Sahil, Atik. (2016). *Şanlıurfa'da Gelenekselden Popülere Sıra Gecesi*. Editörler: Tarkan Yazıcı, Kürşad Gülbeyaz. 2. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi. Muğla Müzik Eğitimi Yayınları. 23-26 Eylül; 33-36.
- 19- Uçaner, Burçin. (2008). *Meyvelerin Türküsü*. Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. 3/5, fall 2008; 282-318. Erişim: www.turkoloji.cu.edu.tr
- 20- Uçar, Barış. (2011). *Urfa Sıra Gecelerinde Şair Abdi'nin Gazelleri Üzerine*. 2/9; 11. Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi. Erişim: <http://dergipark.gov.tr/ijsses/issue/34179/377889>
- 21- Yıldırım, Ali. (2016). *Türkü Sözlerindeki Problemlere Dair*. Folklor Edebiyat. 22/(5; 65-78. Dergipark. Erişim: www.dergipark.gov.tr.
- 22- Yılmaz, Nebihat; Bayar, Nevnihal; Gümüş, Yüce. (2014). *Urfa Müziğinin Menşei Tekkedir*. Kadem Musiki ve Edebiyat Dergisi. 2013. 13; 90-93. Erişim: <http://idealoline.com.tr>

İ - Elektronik İngilizce Tebliğ ve Makaleler

- 1- Algan, Ece (2004). *Development of Local Radio in Southeast Turkey*, Journal of Radio Studies, 11:2, 254-267, DOI: 10.1207/ s15506843jrs1102_10. Erişim: https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1207/s15506843jrs1102_10?needAccess=true. Erişim Tarihi: 03.11.2018
- 2- Baba, Orhan. (2009). *A Millitary Brass Band Study on Bakhtin: State Nation Identity and Carnival Atmosphere in a Village*. (Ed., Jukka Louhivuori, Tuomas Eerola, Suvi Saarikallio). Proceedings of the 7th Triennial Conference of European Society for the Cognitive Sciences of Music (ESCOM2009).Erişim:https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/20848/1/urn_nbn_fi_jyu-2009411232.pdf. Erişim tarihi: 04.11.2018
- 3- Flam, Gila. (2012). *Jewish Music from Jerusalem to Jerusalem: The Mediterranean Timeless Music*. Journal of Mediterranean Studies 21(2), 295-302. Mediterranean Institute, University of Malta. Retrieved November 11, 2018, from Project MUSE database.
- 4- Hough, Christina. (2010). *Obscured Hybridity: The Kurdishness of Turkish Folk Music* Ethnomusicology Review. Vol 15. <https://www.ethnomusicologyreview.ucla.edu>
- 5- Jarjour, Tala. (2015). *Hasho: Music Modality and the Economy of Emotional Aesthetics*. Ethnomusicology Forum. Routledge. 24/2, 51-72.
- 6- Karkin, Adnan; Metin, Doğan; Sadık, Metin. (2016). *A Research Into Musical Analysis of Folk Songs With Themes of Military, Heroism and National Defense in Turkish Folk Music: Şanlıurfa Region Case*. Inonu University Journal of Art and Design. 6/14; 1-18. DOI: 10.16950/İÜSTD.39167
- 7- Stokes, Martin. (1992). *Islam, the Turkish State and Arabesk*. Popular Music, 11(2), 213-227. doi:10.1017/S026114300000502X
- 8- Zeren, H.; Coşkun, G., Gül, H. (2012). *The Relationship between Music and Urban Image: A Research on Effects of Turkish Folk Songs on Urban Image*. Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, (2), 125-132. Erişim: <http://dergipark.gov.tr/ijsses/issue/34181/377903>. Erişim Tarihi: 09.08.2018

J- Doktora Tezleri

- 1- Öksüzöğlü, Osman. *Şanlıurfa Dergâh Camii'nde Yapılan Tarikat Usûlleri ve Müzikal Analizleri*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim

- Dalı İslam Tarihi ve Sanatları Bilim Dalı. Doktora Tezi. (Dan. Prof. Dr. Ahmet Hakkı Turabi). 2015, 331 s. Tez No: 391585
- 2- Özbek, Mehmet Avni. *Urfa Türkülerinin Dil ve Anlatım Özellikleri*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi (Dan. Prof. Dr. Mustafa Özkan) 2010, 356 s. Tez No: 263098
- 3- Şener, Deniz. *Abdurrahman Kızılay ve Kerkük Türküleri*. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Bilimi Anabilim Dalı. Doktora Tezi. (Dan. Prof. Berrak Taranç). 2014, 400 sf. Tez No: 314183

K- Yüksek Lisans Tezleri

- 1- Can, Mete. *Şanlıurfa Sıra Gecesi Geleneği*. Haliç Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Türk Halk Bilimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. (Dan. Öğr. Gör. Ümit Yılmaz).2010, 124 s. Tez No: 264229
- 2- Çelik, Seher. *Türk Halk Müziğinde Laringeal Davranış, Urfa Stili Üzerine Değerlendirmeler*. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. (Dan. Prof. Dr. Metin Balay). 2007, 332 s. Tez No: 206762
- 3- Güngör, İsmail. *Şanlıurfa İli Kısas Yöresi "Cem orm u"nun Analizi*. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. (Dan. Doç. Erol Parlak). 2011, 318 sf. Tez No: 278680
- 4- Keklik, Semra. *Din ve Müzik Etkileşimi. (Şanlıurfa Müziği Örneği)*. Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Din Sosyolojisi Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. (Dan. Prof. Dr. Zuhul Karahan Kara). 2006, 63 sf. Tez No: 191826
- 5- Küçükçelebi Evin, Aylin. *Uzun Havalalar*. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. (Dan. Doç. Ertuğrul Bayraktarkatal). 2001, 191 sf. Tez No: 100366
- 6- Mahdi, Sarmed. *Kerkük Horyatları ve İcrası*. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Edebiyatı Bölümü. Yüksek Lisans Tezi. (Dan. Prof. Dr. Ziyad Akkoyunlu). 2010, sf. 289 Tez No: 254769
- 7- Öksüzöğlü, Osman. *Şanlıurfa Tarihinde Din ve Müzik Olgusu Karşılaştırmalı Analiz*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anabilim Dalı. 2004, 104 sf. Tez No:143997
- 8- Özdemir, Münevver. *Şanlıurfa Müzik Hayatında İki Usta Sanatçı: Mukim Tahir ve Bakır Yurtsever*. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Bilimler Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. (Dan. Öğr. Gör. Süleyman Şenel). 2001, 179 sf. Tez No: 107224
- 9- Özdemir, Sezen Cın. *Şehir Morfolojisi ve Kültür: Urfa ve Trabzon'da Karşılaştırmalı Olarak Şehir Dokusu ve Yöresel Müziğin İlişkilerinin Araştırılması*. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. (Dan. Prof. Dr. Ayşe Sema Kubat). 2005, 132 sf. Tez No: 166298
- 10- Öztürk, Orhan. *TRT Repertuarındaki Kerkük Türkülerinin Tür ve Biçim Yönünden İncelenmesi*. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Bilimler Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. (Dan. Doç. Dr. Hakan Cevher). 2004, 142 sf. Tez No: 146260
- 11- Sahil, Atik. *Şanlıurfa'da Halk Müziği ve Tsavvuf Müziğinin Etkileşimi*. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Musikisi Anasanat Dalı. Yüksek Lisans Tezi. (Dan. Hüseyin Akpınar). 2009.
- 12- Sezgin, Fatma. *Günümüzde Şanlıurfa Kısas Köyü Aşıklık Geleneği ve Kısaslı Aşıklar*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. (Dan. Doç. Dr. Erman Artun). 1998, 538 sf. Tez No: 64894
- 13- Tanyeli, Dilek. *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Nedenlerine İlişkin Görüşleri. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Örneği*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. (Dan. Prof. Nuray Özen). 2007, 119 sf. Tez. No: 2017143

- 14- Taştan, Gülderen. *Urfa Kısas Köyü Semahlarının İncelenmesi* İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. (Dan. Doç. Can Etili) 1992, 107 sf. Tez No: 22646
- 15- Telli, Zafer. *Şanlıurfa Halk Müziğinde Kullanılan Eserlerin Makamsal Analizi*. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Bilimleri Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. (Dan. Yrd. Doç. Dr. Hamit Önal). 2011, 242 sf. Tez No: 308620

SONUÇ VE ÖNERİLER

Şanlıurfa musiki kültürü ile ilgili bibliyografya araştırma çalışmamızda, kitap, elektronik kitap, Türkçe ve İngilizce dilinde bildiri metni ve makaleler, ansiklopedi, seyahatname, sözlük, arşiv belgeleri ve lisansüstü tez çalışmalarına ulaşılmıştır.

Çalışmamız kapsamında; 39 adet kitap, 7 adet elektronik kitap, 4 adet ansiklopedi, 1 adet seyahatname, 7 adet basılı tebliği, 4 adet sözlük, 5 adet arşiv belgesi, 13 adet makale, 22 adet elektronik Türkçe makale, 8 adet elektronik İngilizce makale ve tebliğ, 3 adet doktora tezi ve 15 adet yüksek lisans tez çalışması tespit edilmiştir.

'Şanlıurfa' ve 'Urfa' başlıkları temel alınarak yapılan literatür çalışması, çeşitli veri tabanlarından, Şanlıurfa/Urfa müzik kültürü unsurlarına dair terimler taranarak gerçekleştirilmiştir. Sadece Urfa ismi kullanılarak araştırma yapıldığında, Şanlıurfa adı altındaki çalışmaların gözden kaçabileceği saptanmıştır. Şehir isminin iki şekilde kullanılması, araştırmacılar için yanıltıcı olabilmektedir. Örneğin; YÖK Ulusal Tez Merkezi portalında, Urfa şehir ismi ile farklı, Şanlıurfa ismi ile farklı kayıt altında bulunan tez çalışmalarına mevcuttur. Tüm araştırmacıların bu detayı göz önünde bulundurması gerektiğine dikkat çekmek isteriz.

Araştırmamız süresince elektronik ortamdaki yayınların basılı yayınlara nazaran giderek çoğaldığı, kaynaklara ulaşımında, elektronik portalların daha hızlı ve işlevsel olduğu tespit edilmiştir. Kapsamlı bir literatür çalışması; Türkiye'deki tüm kütüphanelerin, özel koleksiyonların, kütüphanelerin şahıs koleksiyonlarına ayrılan bölümlerin incelenmesini gerekli kılmaktadır. Özellikle milli kütüphanelerin özel şahıs koleksiyon bölümlerinde Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerine ait çok önemli müzik kaynakları bulunmaktadır. Bu tarz bir çalışma, fiziki şartların uygunluğunu beraberinde getirmektedir. Bu nedenle; hem nadir eserlerin korunması ve yaşatılması, hem de müzik araştırmacılarının bilgiye ulaşımının kolaylaştırılması için dijitalleşme çok önemlidir. Çağımızda özellikle nadir eserler kategorisine giren kaynakların, elektronik ortama alınmasının önemi, bir kere daha çalışmamızla ortaya çıkmaktadır.

Şanlıurfa musiki ile ilgili Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi sisteminde kayıtlı olan sadece 3 doktora tezi, 15 adet yüksek lisans düzeyinde tez çalışması saptanmıştır. Şanlıurfa; somut olmayan kültürel mirasın korunması yaşatılması ve sürdürülmesi kapsamında gerek yerel yönetimleri ile gerek sivil toplum örgütleri, gelenek taşıyıcıları ve yaşayan kültür hazineleri ile Türkiye'de örnek gösterilen bir şehirdir. Ancak; farkındalığın bilimsel boyuta da taşınması gerektiği, Urfa musiki kültürü mirasının; lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesindeki araştırma inceleme çalışmalarında daha fazla yer verilmesi gerektiği, tespit ettiğimiz lisansüstü seviyesi araştırmaların sayılarındaki dikkat çekici yetersizlik ile ortaya çıkmaktadır.

Şanlıurfa müzik bibliyografya çalışmamızda yer verdiğimiz İngilizce ya da Türkçe kaynaklar; direkt ya da dolaylı, Şanlıurfa müzik kültürü ile ilgili hazırlanmış inceleme, araştırma ve analiz çalışmalarıdır. İngilizce dilinde yayınlanmış e-makaleler ve tebliğler; Urfa müziği, müzisyenleri ya da Urfa halkının geleneksel müziklere olan eğilimleri üzerinden etnografik bakış açısıyla yürütülmüş akademik çalışmalardan oluşmaktadır.

Urfa musiki kültürünü içeren çalışmaların, uluslararası tanınırlığı olan ulusal ve uluslararası indexli dergilerdeki yayımların, 2010 yılından sonra başladığı ve ivme kazandığı gözlemlenmiştir. Akademik yayınlar; kültürel sürdürülebilirliğe hizmet anlamında en etkili unsurlardan biridir. Yerel bilgilerin kayıt altına alınması, akademik bilginin üretimi ve entelektüel dünyaya ulaşım, yayımlar aracılığı ile olmaktadır. Literatür çalışmamız ve katılımcı gözlem metodu ile elde ettiğimiz bilgiler ışığında şunu

söyleyebiliriz ki; Şanlıurfa/Urfa geleneksel müzik kültürü, farklı mecralarda gerek yerel halkın gayreti gerek yerel organizasyonların desteği ile içerisinde bulunduğu çağın koşulları çerçevesinde yaşatılmakta ve uygulanmaktadır. Bilimsel bir bakış ile yerel kültür uygulamalarının ulusal ve uluslararası yayımlar ile desteklenmesi, araştırma, analiz, tasnif ve arşivleme çalışmalarının uygun yöntem ve metotlar ile gerçekleştirilmesine, ivedilikle ihtiyaç duyulmaktadır.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, B. (2011). *Türkiye Müzik Kaynakçaları*. Erişim: http://www.mikrobeta.comtr/wp-content/uploads/bsk-files-manager/218_pdf. Erişim Tarihi 5 Kasım 2018
- Altıngöz, H. (2011). Urfa Müziği Hakkında. *Şanlıurfa Kültür Sanat Tarih ve Turizm Dergisi*. Sayı: 10, 25-33. Erişim: <http://www.surkav.org.tr/surkavdergi/surkav10.pdf> Erişim Tarihi: 12.11.2018
- Baloğlu, Ç. (2015). Kütahya Belediyesi Mustafa Hakkı Yeşil Kütüphanesi Osmanlıca Yazılmış Müzik Kaynakları Bibliyografyası. İstanbul Teknik Üniversitesi Müzik İleri Araştırmalar Merkezi Müzik Biliminde Gençler Buluşması IV.Sempozyum Bildirisi. Erişim: <file:///E:/URFA%20SEMPOZYUM/urfa%20sempozyum/makaleler/çığdem%20baloglu-mustafa%20yeşil%20bibliyografya.pdf>. Erişim Tarihi: 09.11.2018
- Çakıroğlu, İ.; Öztosun, Ç. Ö. (2016). Milli Kütüphanede Bulunan Müzik Konulu Kitaplarla İlgili Bibliyografya Çalışması (1994-2011). *Online Journal of Music Sciences*, 1(1) 1-27
- Ergan, M. S. (1994). *Türkiye Müzik Bibliyografyası (1929-1993)*. Konya: Kuzucular Ofset.
- Karahasanoğlu, S.; Yavuz, E. D. (2015). *Müzikte Araştırma Yöntemleri*. İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Yayınları.
- Kürçüoğlu, S. S. (2004). Şanlıurfa Müzik Kültürü ve Kazancı Bedih Usta. *Türkü Sitesi*. Erişim: <http://www.turkuler.com/yazi/sanliurfa.asp>
- Özcan, N. (2006). *Musiki Mecmuası*. TDV İslam Ansiklopedisi. Erişim: <https://cdn.islamansiklopedisi.org.tr/dosya/31/C31010145.pdf>
- Robbins, S.; Judge, T. (2011). *Organizational Behaviour*. Boston: Pearson.
- Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uslu, R. (2006). *Müzikoloji ve Kaynakları* (1. Baskı). İstanbul: İTÜ Vakfı Yayınları.